

[Ministeren for Grønland.]

vi nu søger at nå frem til med dette lovforslag, så at der ikke er noget, der hedder første- og andenklasser læreruddannelse, grønlandsk og dansk læreruddannelse.

Jeg vil naturligvis håbe, og tror også, at den nye uddannelse vil tiltrække de unge, så vi vil få en passende tilgang. Det er muligt, at vi stadig væk vil have for få; der trækkes jo i de unge fra mange sider. Det er blevet moderne at blive noget andet. I gamle dage var det jo begrænset, hvad grønlænderne kunne blive. Det var jo sådan i den første tid, da jeg var kommet til Grønland, at skulle man læse, ja, så skulle man være kateket, altså lærer med kirkelig gerning. Det var faktisk vejen. Det har jo heldigvis ændret sig, sådan at der nu er mange andre muligheder, og de trækker selvfølgelig. I øvrigt kan det siges, at forholdsvis er det antal af realskolens elever, som søger ind og har søgt ind på seminariet også her under den sidste ordning, i og for sig ret højt, men det har altså ikke været nok, fordi der er for få elever i det hele taget også i realskolen.

Så var det ærede medlem hr. Kirkegård også inde på, om der i Grønland findes bopladser, hvortil det ikke er muligt at få en lærer. Ja, det er der rigtignok. Det er der stadig væk. Vi har ca. 35 såkaldte læsere på små pladser. En læser er en, som kan læse, det skulle han da i det mindste kunne, men jeg har nu oplevet et tilfælde med en læser, der ikke kunne læse. Men denne læser var så heldig, at han havde en søn på 14 år, som fulgte ham i skolen, og han kunne læse, så han gjorde det læsende arbejde. En læser kan være en udmærket underviser, det kan være en virkelig født pædagog, der også sidder inde med ret gode kundskaber, som er i stand til at lære børnene at læse, skrive og regne og noget bibelhistorie, måske endda lidt mere. Det er ganske udmærket, men de er naturligvis yderst forskellige. Ordet „en læser“ kommer af, at i gamle dage, for 100 eller 200 år siden, var det sådan, at der blev antaget nogle folk blandt fangerne, en fanger på stedet, til om søndagen at læse en prædiken, som blev sendt ham fra præsten, enten det nu var præstens prædiken, eller det var fra en prædikenbog, så skulle han læse den for befolkningen om søndagen. Derfra stammer udtrykket. Så fandt man

senere ud af, at den mand kunne måske også undervise børnene, når der ingen anden lærer var, og så er det blevet til, at en læser er en sådan lærer. Han har altså overhovedet ingen uddannelse og har i forvejen en yderst beskednen skolegang, måske endda næsten slet ingen.

Det ærede medlem hr. O. Mathiasen var inde på § 1, stk. 3, og spurgte, om de i Grønland uddannede senere kunne ansættes i Danmark. Ja, det kan de. Der skal visse kursus til, og så er det i øvrigt et spørgsmål, som skal afgøres af undervisningsministeren, hvilke kursus de skal have, og hvilke krav der skal stilles for ansættelse i dansk skolevæsen; men selve eksamen skulle være i orden. Derfor er det altså ikke medtaget i dette lovforslag.

Det ærede medlem var også inde på, om grønlandsk ikke skulle med i første række blandt hovedfagene. Ja, vi har gjort ligesom i den danske lov. De tre fag, der er nævnt som hovedfag, står som hovedfag, og så kommer grønlandsk, dansk o. s. v., ligesom hernede dansk og fremmede sprog og andre fag kommer efter hovedfagene. Selvfølgelig kunne man godt sige, at grønlandsk er så centralt. Ja vel, men det samme kunne man sige hernede om dansk. Der vil også være grønlændere, som vil stille det spørgsmål, om ikke dansk skulle stå først — undervisningssproget er jo dansk — men vi har nu altså valgt at sætte grønlandsk, og jeg synes, den placering må være rigtig, når man tager alle forhold i betragtning. Det kan i hvert fald ikke være noget nedsettende for det grønlandske sprog, når dansk også står nedenunder de 3 hovedfag.

Det ærede medlem var inde på den 1-årige uddannelse her i Danmark, og det ærede medlem ville sætte pris på, at opholdet her hovedsagelig blev på et dansk seminarium. Dette spørgsmål har vi drøftet meget, og det vil sikkert ende med, at det bliver sådan, som det ærede medlem nævnte, men det tør jeg ikke sige bestemt, for vi skal først indhøste erfaringer på dette område. De erfaringer, vi har, går ud på, at de, vi i øjeblikket har hernede på det 3. og sidste uddannelsesår fra seminariet i Godthåb, går ikke på seminarium hernede, de går på kursus og går — som det også blev nævnt — hos en præst og på højskole o. s. v. Men vi skal prøve det andet også.